

באותיות הקמנו את מדינת היהודים

הגליון התשיעי, אביב התשס"ד.

מאיר סדן

דני מירב ("הטייס"), מיכל סהר ועודד עזר הם שלושת חברי "הגילדה", שאתר האינטרנט שלה מגדיר אותם כ"קואופרטיב מעצבי פונטים עצמאיים", ובקטלוג החדש הנושא את שמה ניתן למצוא שילוב מיוחד של סוגי אות שכבר נמצאים בשימוש מזה שנים בתקשורת הכתובה, לבין אלה שעוד יהיו בשימוש בעתיד.

בצהרי יום שישי אביבי, בסטודיו של עודד עזר, נפגשתי עם שלושת האנשים המרתקים האלה, מעצבים מוכשרים לכשעצמם, לשיחה על ההתארגנות החדשה הזו וגם על הפונטים שיצרו.

טרם לימודי העיצוב, עודד בכלל היה מוזיקאי, ומיכל ניגשה ללימודי פסיכולוגיה.

"הגילדה" התחילה כשיתוף פעולה בין עודד עזר ומיכל סהר, שהוציאו קטלוג משותף בשנת 2002, לאחר שכל אחד מהם התחיל למכור פונטים בנפרד. "אפילו הלכנו לחברת פילוח וגיבשנו רשימת תפוצה", אומרת סהר. הקטלוג היה הצלחה גדולה. המכירות, וכך גם ההכרה בהם, התגברו כתוצאה משיתוף-הפעולה. לאחר מכן עודד עזר יזם את הקמת "הגילדה", אליה צורף גם דני מירב לשותפות.

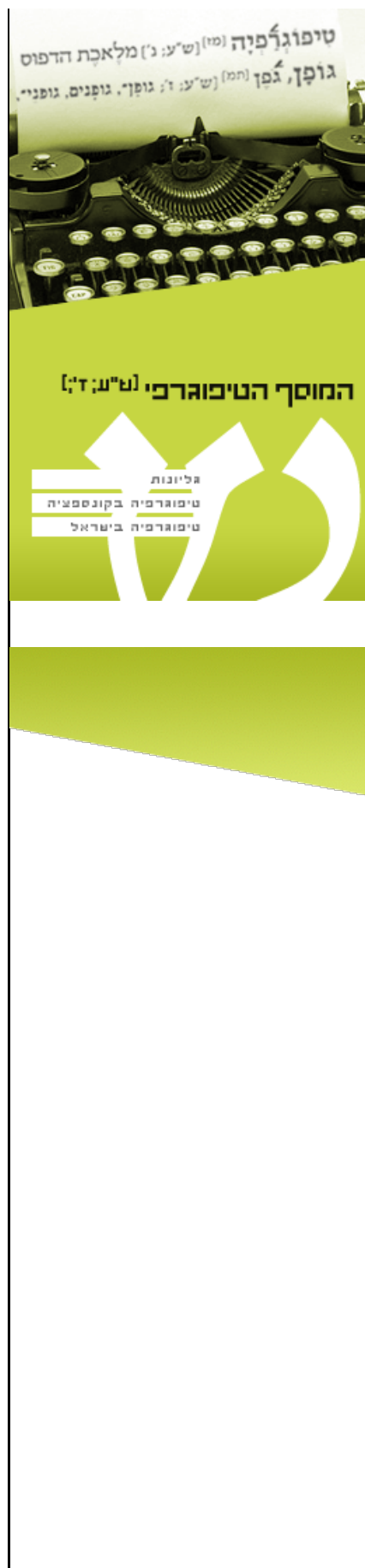
מהי המשמעות של ההתאגדות שלכם כ"גילדה"?

עודד עזר: "הגילדה היא קואופרטיב, במקרה זה אסופה של אינדיבידואליסטים שמוכרים את הפונטים שלהם תחת שם אחד - דרך 'חלון ראוה' אחד."

מיכל סהר: "כל אחד מאתנו מביא משהו אחר, למשל דני שיש לו קטע חזק מאוד של 'רטרו' שאצלנו היה די חסר באינוונטור. המטרה היא להעמיד אוסף מגוון של פונטים, עם דגש על איכות, כך שלקוחות יגיעו אלינו כספריה, ולא כמו שפונים אל מעצב פונטים בודד שמוכר כמה פונטים, או מאידך כמו שפונים אל חברה גדולה שמוכרת פונטים 'על המשקל'."

עודד עזר: "אנחנו מתכוונים להשתמש ב'גילדה' כפלטפורמה לפעילויות ואירועים שונים בתחום הטיפוגרפיה ועיצוב הפונטים. אנחנו פתוחים להצטרפות של מעצבים חדשים, שיש להם עבודות ברמה גבוהה. באותה מידה אנחנו גם מסננים את עצמנו: יש פונטים שלנו שלא הכנסנו לקטלוג כי הם לא עומדים בסטנדרטים של 'הגילדה'."

עוד נוסא שעזר מדבר עליו בהקשר ל"גילדה", הוא הקשר עם הדור הצעיר של מעצבי פונטים, זה שעדיין לא התחיל בפעילות אקדמית או מקצועית. "אנחנו רוצים לתת דוגמה לדור הצעיר יותר. זה חלק מהפעול היוצא של העשייה שלנו, שהיא עוד לא גדולה בינתיים, אבל תתפוס נפח עם השנים. אני מקבל תגובות מאנשים בני 16, 17, 18 שיושבים ועושים פונטים בבית. לדעתי אסור שהמודל של האנשים הצעירים האלה יהיה הפעילות של

החברות הגדולות, לשם כך אנחנו צריכים להוות חוליה המקשרת בין הדור המבוגר (מעצבים כמו נרקיס, אורון ויונטף) לבין הדור הצעיר שעוד יגיע."

דני מירב: "אם עד שנות השמונים לא היה מחשב, והאנשים שהיו עושים פונטים היו אך ורק אלה שהיו מחויבים לזה ומושקעים בזה לגמרי, הרי שהופעתם של המחשבים פתחה את דלת היצירה לכל מי שרק רוצה. יש לזה גם השלכות רעות, מכיוון שלתחום נכנסו אנשים שלא מוכנים להשקיע יותר מדי מעצמם בזה, ויוצרים פונטים באיכות גרועה, אך יש גם תוצאות טובות, מכיוון שזה מאפשר לאנשים צעירים להיכנס לתחום ביתר קלות."

מיכל סהר: "התופעה היום של אנשים צעירים שעושים פונטים היא נהדרת בעיני. פעם בכלל לא חשבו על דבר כזה. פונטים היו מקרה נתון, איזשהו מאגר קבוע שממנו בחרת."

עודד עזר: "זה היה כאילו שפונטים 'עיצבו את עצמם', אף אחד לא תהה מהיכן הם באו וכולם קיבלו את המגוון המוצע כמובן מאליו."

אבגדה

איתמר שמן

ABCDE

Serpentine

בשנים '92-'96, כשמיכל סהר למדה ב"בצלאל", "עוד לא היה קורס כזה שנקרא 'עיצוב פונטים'. הייתי חזקה מאוד בשיעורי הטיפוגרפיה ועיצוב לוגו, אבל בכלל לא חשבתי באותה תקופה על עיצוב פונטים. אחרי הלימודים התחלתי לעבוד בסטודיו לעיצוב גרפי, וכשהייתי בהריון עזבתי את הסטודיו לטובת קריירה עצמאית כמעצבת גרפית.

"התחלתי לעצב פונטים כי חיפשתי פונטים חדשים שיתאימו לי ופשוט לא היו. בהתחלה, זה היה מן ההכרח שארכוש פונטים לעצמי, ולאחר שרכשתי אוסף של 20 משקלים (סגנונות פונטים) והתחלתי לעבוד, שמת לב שאני משתמשת רק בשני פונטים – ב-'פרנק-ריהל' ו-'נרקיס-בלוק'. לפונט הראשון שיצרתי קראתי 'איתמר', על שם הבן שלי, וביססתי אותו על אותיות הפונט האנגלי 'Serpentine'."

עודד עזר עיצב את ה"פונט" הראשון שלו כשהיה בן שמונה, כשצייר את כותרות עיתון בית-הספר שלו. "הפעם הבאה שעיצבתי פונט הייתה בשנה ב' בצלאל", וזו הייתה קטסטרופה. עשיתי אותו באמצעות הדבקה של חתיכות נייר. השותף שלי לדירה ראה אותי עושה את זה, ושאל אותי מדוע. אמרתי לו שאני רוצה להיכנס להיסטוריה..."

"האמת היא שהפונט הראשון שעיצבתי באמת היה בקורס של ינק יונטף, שלימד אותי עיצוב אותיות, ולו אני חב את קריירת הפונטים שלי, יחד עם אבי אייזנשטיין,

שלימד אותי להשתמש בפונטים כמו בפלסטלינה. התחלתי לעצב פונטים כי לא היה לי כסף לפונטים... התחלתי גם להחליף פונטים עם חברים, כך הגדלתי את אוסף הפונטים שלי. "לפונט הראשון שלי קראו 'עדן', והוא רבייבל (revival - "החייאה" של אות ישנה) של אות שהופיעה בפוסטרים של כרזות ישנות מקולנוע 'עדן' משנות השלושים, שנלקחו מהאוסף של דוד טרטקובר. לקחתי את הכרזות, סרקתי כמה אותיות, ובניתי במחשב את כל הפונט. עשיתי שתי גרסאות – אחת רגילה ואחת מוצרת יותר, ששימשה במקור כדי 'לדחוס' כמה שיותר טקסט לתוך שורה אחת. "הפונט השני שלי, 'מאיה', מושפע למדי מ'פונט גס' של ינק יונטף וגם מאות 'הצבי'."

עודד היה מאוהב כשעיצב את הפונט "מאיה", נחשו מה היה שמה...

דני מירב ("הטייס") הגיע ל"בצלאל" בתחושה שהוא הולך להיות אנימטור או מאייר. הוא עבד קודם לכן באנימציה תלת-ממדית וגם רכש ניסיון באנימציה קלאסית. "הגעתי לשיעור הראשון אצל אבי אייזנשטיין, והתאהבתי באותיות מאותו רגע. בשנה ג' נסעתי להולנד ולמדתי באקדמיה של האג במסגרת חילופי סטודנטים. הסטודנטים שם עובדים כמו שענים בשנתיים הראשונות - על טכניקה בלבד, על קליגרפיה - ורק בשנה השלישית הם נכנסים לשיעורי 'קונספט' (גיבוש הרעיון שעומד מאחורי עבודת העיצוב), שלא כמו בישראל – כאן לומדים לגבש 'קונספט' כבר בשנה א'.

"עבדתי בהאג על ארבעה פונטים לא-שגרתיים באנגלית, שהמרצים לא ידעו בדיוק איך לקבל משום שהם מאוד מסורתיים שם, וכשהגעתי לארץ התעורר בי רעב מטורף ליצור פונט בעברית. הצטרפתי לקורס של ינק יונטף לעיצוב אותיות, ובאותו קורס עיצבתי את 'גופן עברי חדש', הבודק "מקצב" עברי חדש, כלומר שהוא בסגנון שבין ה"סנס-סריף" (אותיות נטולות תגים מעטרים) לבין ה"סריף" (אותיות המעוטרות בתגים).

"בסוף הסמסטר ההוא קניתי מחשב, ובמשך כל חופשת הקיץ עיצבתי פונטים, כמו 'המעשן' שמבוסס על הכיתוב שעל אריזות 'נובלס', 'אינקישינוב' שמצאתי על פוסטרים בסנימטק ירושלים, ו'מן', שממנו נהייתי במיוחד מפני שהיו לי רק שתי אותיות נתונות מתוך הסט השלם."

מיכל סהר: "אגב, כמעצב פונטים מתחיל, אתה עוד לא מחפש לעצב פונטים 'רציניים' וקלאסיים שזורמים, אתה תמיד תחפש את המקרים המוזרים, כי זה מה שתופס אותך בהתחלה. אתה עוד בכלל לא מבין מה זה לעצב פונט טקסט, ובעצם מנסה לעצב 'פונט לוגו', שכל אות שבו היא 'לוגו' אינדיבידואלי ואין ביניהן קשר. זה השלב ההתחלתי, ורק בשלב יותר מאוחר אתה מגיע לעיצוב

פונטים יותר רציניים."

עודד עזר ומיכל סהר למדו שניהם בתיכון "תלמה ילין"
– מיכל למדה אמנות פלסטית ועודד למד במגמת
מוסיקה.

**אתם מעצבי פונטים, אבל עם זאת אתם גם מעצבים
גרפיים. איך זה משפיע על עבודות העיצוב הגרפי
שלכם?**

עודד עזר: "נוויל ברודי" אמר שמעצבים גרפיים של
מגזינים צריכים להשקיע פחות זמן בלבכות על איכות
התמונות שהם מקבלים, ויותר בפונט שעובד טוב, כי
פונט מחזיק עבודה גרפית, הרבה יותר מאשר תמונה.
"כדי להיות מעצב פונטים, אתה צריך סוג אחר של
דיסציפלינה. לדעתי, עיצוב פונט מזכיר מאוד עבודה על
יצירה קלאסית במוזיקה. קודם יוצרים תיבה אחרי תיבה,
ואז נוצר משפט, ולאחריו מתקבל קטע, ואז התהליך
חוזר על עצמו שוב ושוב עד שזה נשמע טוב. זה סוג של
משמעת שאין אותה לכל מעצב.
"ב'בצ'אל", למשל, כשסטודנטים בפרוייקט גמר הציגו
פונטים, המורים שבחנו את העבודות אמרו 'קודם כל, אני
לא מבין בזה, ואני חושב שמי שמעצב פונטים הוא סוג
של אלוהים', מכיוון שלמעצבים גרפיים אין בהכרח את
המשמעת הדרושה לעיצוב פונט. צריך נטייה
לאובססיביות, להיות קצת מטורף."

מיכל סהר: "להיות מעצב פונט שהוא גם מעצב גרפי
משבח את העבודה שלך. בעולם ה-editorial (עיצוב
כתבי-עת וחומר טקסטואלי), הדבר הכי חשוב הוא
הטיפוגרפיה. הפונט יוצר את השילוב, את הזרימה, את
כל המראה של העמוד. לדעתי התמונות לא משחקות
תפקיד חשוב כמו הפונט."

דני מירב: "כמעצב פונטים, אמורה להיות לך רגישות
הרבה יותר גבוהה לניואנסים הקטנים. בתור מעצב גרפי,
אני מעדיף יותר את תחום הלוגואים ועיצוב התדמית,
מכיוון שהוא מאוד דומה לתחום עיצוב הפונטים, רק
בצורה מופשטת יותר."

מיכל סהר: "בעיני לעצב פונט זה כמו לעצב 22 לוגואים
ועוד כמה..."

עודד עזר: "לדעתי זו גישה מוטעית. פונט אמור להיות
כמו קבוצת כדורסל – אם כל אחד מהשחקנים תותח
ורוצה לקלוע לסל, אף אחד לא יזוז על המגרש. נדרשת
עבודת צוות כדי שהקבוצה תזוז, תפעל ותקלע למטרה.
ככה גם עם פונטים, זו צריכה להיות משפחה של צורות
שעובדות ביחד, ולא סדרה של לוגואים. יכולים להיות
'סטארים' - אבל לא במידה כזאת שיגנבו את ההצגה."

מיכל סהר: "אני מסכימה לגבי מידת ייחודיות האותיות.
בלוגו, לצורך העניין, לא חייב להיות משהו בעל אמירה
חזקה, הוא יכול להיות גם ניטרלי. יותר נכון מצדי לומר
שזה כמו לעצב לוגו אחד שיש לו אפליקציות שונות. לכן
אנשים שמעצבים פונטים הם טובים בפרוייקטים של
תדמית, כי הם מבינים את המהות של צורה. לדעתי, אם
אתה מעצב פונטים מוערך, זה נותן לך תו איכות גם
כמעצב גרפי."

המעצב מקסים שמיר (ממעצבי סמל המדינה) הציג אתגר לעודד עזר בן ה-12, לעצב כרזה לחברה להגנת הטבע, וכשראה אותה ניבא לעודד קריירת עיצוב גרפי מוצלחת.

אבגדהוזחטיכלמנס אקטואליה

דרום בולד

אבגדהוזחטיכלמנס הומאז'

דרום-מערב כבד

את הפונט "דרום" עיצבה מיכל סהר אחרי שעשתה ניסיונות עם פונטים באנגלית, ונוכחה לדעת שאנגלית ועברית הן שפות שונות במהות. "בדיעבד, הסתבר לי שזו לא דרך נכונה, וכשמעצבים פונט עברי צריך לחשוב על הייחוד של האות העברית, אבל הייתי צריכה ללמוד את זה לבד.

השפה האנגלית היא 'מבוססת עיגול', והשפה העברית 'מבוססת ריבוע'. בעברית גם אין את ה'קפיצות' שקיימות באותיות באנגלית כמו i, j, k, p... עברית מהבחינה הזאת נראית כמו רכבת. זה לא שאין פונטים 'עגולים' בעברית, אבל לטעמי יש מעט פונטים עגולים שעובדים בעברית, כמו 'אלכימאי' של עודד עזר ו'אריקה סנס' של ינק יונטף. 'אורון', למשל, הוא פונט עגול ופשוט אבל האותיות שלו לא מוצלחות לטעמי.

"ניסיתי גם לעשות גרסה עברית ל-Helvetica (פונט 'סנס-סריפי' - נטול-תגים קלאסי באנגלית), ויצא לי פונט מזעזע, משהו נוראי, והבנתי שזה לא עובד כך. אם רוצים ליצור פונט בעברית, לא צריך לשאוב מהאנגלית ישירות. העברית היא 'חיה' אחרת לגמרי, וצריך להתייחס אליה בכבוד.

ההצלחה של הפונט 'דרום', לדעתי, נובעת מכמה שהוא פשוט, אבל בכל זאת אף אחד לא חשב לעשות אותו לפני. ציירתי אותו ב-Freehand, באופן מאוד מתמטי. זה פונט שיש בו חדשנות, אבל ללא ספק גם אפשר לראות את השורשים העבריים שלו."

עודד עזר: "דרום" הוא פונט עברי קלאסי מעצם הולדתו."

מיכל סהר: "אני חושבת שבמקרה הזה היה לי יתרון דווקא מפני שלא למדתי עיצוב פונטים באופן מסודר, ולא השתתי אותו על כלום.

"גם בגלל העובדה שלא היה לי ידע נרחב בנושא קודם לכן, שתלתי בפונט כל מיני אותיות שלא דווקא הולכות באותו קו עם שאר הפונט. למשל, האות מ"ם שלא מתקשרת באופן 'טבעי' לפונט הזה, אבל הייחוד שלה מנעים את התוצאה הסופית, ובעקבותיה גם עיצבתי את הסמ"ך. עוד שינוי שעשיתי הוא מתן נטייה לקווים התחתונים באותיות כמו ב"ת, צד"י וכ"ף. "מה שגיליתי הוא שאתה יכול לקחת פונט שנראה

קלאסי, לשנות בו כמה אותיות 'מפתח', ובכך אתה נותן לו ייחוד שמשנה את כל המראה שלו. אם אתה עושה פונט שבו כל האותיות מיוחדות אז עשית 'פונט לוגו', אבל אם עשית פונט עם כמה אותיות מיוחדות, בעצם נתת לו אורך-חיים."

מה ההבדל בין "דרום" ו"דרום-מערב"?

מיכל סהר: "דרום-מערב" הוא גרסה של 'דרום' שבה ראשי האותיות וסיימי הקווים הם ישרים ולא קטומים. זה נורא מצחיק, כי שני הפונטים האלה כל-כך דומים, ועם זאת יש אנשים שאוהבים את 'דרום' ויש אנשים שמעדיפים את 'דרום-מערב'. השני משדרג טיפה את הראשון, ונותן לו אופי יותר 'מערבי', בעוד של'דרום' יש אופי קליגרפי יותר."

עודד עזר: "הסופים הקטומים של הקווים מעדנים את המפגשים שבין האותיות, ועושים את החללים שביניהם לפתוחים יותר."

עודד ומיכל מספרים שכשהם ישבו לעבוד על "אלכימאי" ו"דרום" הם שכחו מכל הצרות ותהליך העיצוב שימש כמקום מפלט מצרות היומיום. עודד אפילו קרא לפונט "אלכימאי" כדימוי לכך שהפונט נועד להוציא "זהב מקש", כדבריו.

אבגדהוזחטיכלמנסע

בצלאל

אלכימאי רגיל

אבגדהוזחטיכלמנסע

(מאחרת)

אלכימאי קשיח שחור

עודד עזר: "אלכימאי" התחיל כאחת הסקיצות שעיצבתי ללוגו של 'בנק הפועלים'. קראתי לו אז 'פונט שלי', וקצותיו היו עגולים, בניגוד ל'אלכימאי' הגמור. לאחר שהלקוח דחה את הסקיצה, שמרתי אותה לעצמי. יישרתי את הקצוות כדי לפשט אותו יותר – אך גם כך הוא פונט מורכב מאוד, כי הפנים שלו מרובע והחוץ שלו עגול, ובנוסף יש בו ink traps ('ריקון' של ריכוזי דיו באות ע"י הרחבה של זוויות צרות בחיבורי הקווים). עיצבתי לו 16 משקלים וסגנונות כדי שיתאים ל-Helvetica. אמנם הוא לא 'גרסה עברית' לפונט זה, אבל הוא מתאים לו בלי לוותר על המאפיינים העבריים.

"אפשר לומר שקיוויתי ליצור מעין Helvetica ישראלית. במובן מסוים הצלחתי, כי הוא נותן מענה לעבודה טיפוגרפית מאוד מורכבת, אבל במובן מסוים עדיין לא, כי Helvetica הרבה יותר פשוט, ועל כך קינאתי.

"אלכימאי קשיח" נוצר שנתיים אחר-כך, די במקרה. הסיפור הוא שיום אחד במהלך הסבה ממוחשבת של קובץ הפונט, התוכנה 'יישרה' את הקצוות העגולים

העליונים של האות, וזה כאילו 'מעך' לה את הראש.
ה'טעות' הזו הולידה איזשהו שילוב בין 'אלכימאי'
לאותיות בסגנון הבאוהאוס, כגון 'חיים'."

מיכל על "אלכימאי": "כשפונט הוא בן-זונה, הוא
בן-זונה. נקודה."

אבגדהוזהוהוטיכלמנסע ספוטניה

כוס חלב רהיל ושמן

הפונט הנמכר ביותר של דני מירב הוא "כוס חלב", שהוא
שילוב יפהפה ועשוי לעילא של מאפיינים קורסיביים
(סגנון ה"כתב") ומאפיינים מרובעים (סגנון ה"דפוס")
בצורה רגישה ומלאת אופי.

דני מירב: "זה הפונט האהוב עלי מבין הפונטים שלי, ואני
משתמש בו באתר שלי. זה 'רבייבל' של אותיות ממודעות
ישנות של 'תנובה', ויש בו חלקים שהם לפעמים עגולים
יותר ולפעמים מרובעים יותר. זה הפונט הראשון שלי
שהצליח בצורה מסחרית ונמכר הרבה. יצרתי לו
dingbats (פונט איורים) ויש לי בספר הסקיצות עוד
הרבה איורים שעדיין לא עובדו למחשב."

אבגדהוזהוהוטיכלמנסע ילדים גדולים

אלנבי בולד

אבגדהוזהוהוטיכלמנס

אלנבי סנס לייט

עודד עזר: "אלנבי" הוא לדעתי הפונט הטוב ביותר של
מיכל. זה פונט שיונק מהמסורת העברית בצורה ברורה,
ולוקח אותה צעד קדימה. פה לא מדובר ב'רבייבל', אלא
בפונט שמחבר את מה שקרה אז בטיפוגרפיה העברית,
למה שקורה היום. מדובר בפונט 'הדסה' ה'מחזק' בפונט
'חיים' או 'אהרוני'.

"האל"ף, לדוגמה, היא תמציתה של מיכל סהר כמעצבת
בעיני – יש פה שילוב מוטרף לחלוטין, שבדרך כלשהי
יושב טוב בסופו של דבר: בצד ימין של האות יש סריף
'תג' המעטר קו באות) הפוך, שמושפע מהדסה, אבל
הוא פירוש מאוד אישי של מיכל, והצד השמאלי הוא
המודרניות בהתגלמותה. יש לה כשרון להפוך כל דבר
קלאסי למודרני. היא משלבת את שני העולמות בצורה
מושלמת. היה לנו דיון גם בעניין העי"ן ה'נכה',
שבהתחלה לא נראתה כל כך 'מוזרה' כפי שהיא היום,
והצעת לה ללכת על זה עד הסוף, כי ה'נכות' של הפונט
הזה היא הגאונות שבו."

מיכל סהר: "עבדתי על הפונט הזה שמונה חודשים,
בכמה גרסאות, העבודה עליו הייתה קשה מאוד.
לסריפים של 'הדסה' יש נטייה שמאלה, שזו תכונה
תמוהה לגמרי, שלא נמצאת בשום פונט אחר בעברית.
הרעיון היה באמת לעשות פונט סריפי מודרני, כי אין

כאלה, ולהחדיר בו גם כוח – כי 'הדסה' הוא פונט עדין מאוד ולא עובד טוב בכותרות שצריכות להיות בעלות אמירה 'חזקה'. בניגוד ל'הדסה', 'אלנבי' כל כך מורכב שלא הצלחתי לעצב לו משקל טקסט, ולכן יצרתי את 'אלנבי סנס' (גרסה נטולת-תגים לפונט 'אלנבי'), שגם בו יש אותיות 'מטורפות', כמו האל"ף הפוכה."

עזר מציין שחברי "הגילדה" מתייעצים זה בזה בתכיפות, כמו בפונט שהוא שיתוף-פעולה בין עזר וסוהר, שנקרא "פלשתינה".

אבגדהוזהטיכלהנסע פצקרטת

איינֶטֶרֶנט

פּלשתינה שמן וחצוי

מיכל סהר: "התחלתי את הפונט הזה כפונט קליגרפי בכיוון מודרני, אבל המשיכות היו 'חסרות', רק הקווים העבים היו בו. בא עודד, ואמר שכדאי להוסיף שם משהו עדין בין המשיכות העבות, וכך הגענו ביחד לתוצאה הסופית. מטרת המשקל החלול, שהוא תוצאה של דיון בינינו, הייתה ליצור פונט חלול 'אחר', ששונה מפונט חלול אחר בעברית – 'הצבי'. לדעתי יש לו הרבה פוטנציאל. עודד נתן לו את העדינות שבו, אני את הנוקשות. זו הייתה ממש חוויה."

מיכל נסעה לשנת חילופי סטודנטים בניו-יורק, עודד בלונדון ודני בהאג. הם מצהירים שזה הוציא אותם מה"ביצה" הפריפריאלית של "בצלאל". עודד השתתף בתחרות ארצית לעיצוב במהלך השעות שלו בבריטניה, והיה לישראלי הראשון שזכה בה במקום הראשון.

אבגדהוזהטיכלמנסע מצפון

סיסטמה קל וכבד

U NÈ GIÙ perché è p
'INFLUENZA dell'ana
dio: C'ERA! DÀ FASTIC

Sys by Fabrizio Schiavi

עודד עזר: "Fabrizio Schiavi" (קישור נוסף), טיפוגרף איטלקי מוערך, שלח לי אי-מייל עם פונט חדש שעיצב בשם 'Sys' במשקל אחד וביקש פידבק. מאוד אהבתי את

באותיות הקמנו את מדינת היהודים

הגליון התשיעי, אביב התשס"ד.

מאיר סדן

אבגדהוזחטיכלאנס
עפצקרשאתךםןלץ

פשוט רגיל

את הפונט "פשוט" עשה דני מירב בלילה אחד.

עודד עזר: "אני אוהב את הפונט 'פשוט'. זה פונט שדני עיצב לסדרת גלויות להופעת מחול עצמאית, והוא רצה להעביר את תחושת ה'אינדי-יות'. הוא עשה משהו מאוד חופשי, אבל ככל שנכנסים לזה, רואים את ההגיון שיש בכל אות, ואת השלמות המיוחדת שבו. אני מחכה להזדמנות שאוכל להשתמש בפונט זה, כי יש בו עבריות מאוד אותנטית."

ויכוח על הצרה של פונטים בין חברי "הגילדה":
עודד טוען ש"נרקיסים" נראה הכי טוב ב-87% מרוחבו המקורי, מנגד, דני ומיכל גורסים שצריך בכלל להשמיט את רובריקת רוחב האות מתוכנות העימוד השונות לאלתר, נוכח ניצול לרעה של האופציה ע"י מעצבים שונים.

אבגדהוזחטיךכלם
מנסעףפצקרשת
1234567890

מן רגיל

אבגדהוזחטיךכלם
מנסעףפצקרשת

המעשן סריף בטור כבד

אבגדהוזחטיךכלם
מנסעףפצקרשת

אינקישינוב סריף רגיל

כמו שכבר נאמר, ל"טייס" יש מומחיות מיוחדת לפונטים "רטרו", שנוצרו לפי עקרון ה"רבייבל". התעקשתי לדובב

המוסף הטיפוגרפי [ש"ע;ד:]

גלויות
טיפוגרפיה בקונספציה
טיפוגרפיה בישראל

החופל הווריקות, הוא מעיד שהיה המנהיג ביותר מבין
ה"רבייבלים" שעשה, "בכל אות ואת יש משהו משת
האותיות הבודדות האלה."
כשאלתי בקשר לספרות, הוא ענה "כשאתה עושה כזה
פונט אז יש לך שתי אפשרויות – או לעשות ספרות
'קלאסית', לעזיות, או לעשות ספרות בעלות מראה
עברי יותר."

בעניין עיצוב הספרות, עזר גורס שיש אסכולה אחת,
מתירנית יותר, ומנגד יש אסכולה שניה, שאומרת
שספרות של פונט עברי צריכות לצאת מאותה מערכת
של "אות מרובעת". לדעתו הגישה השניה היא בעייתית
מעט כי היא עלולה לגרום לפונט להראות כמו 'לוגו פונט'
ושצריכה להיות פשרה בעניין – בפונטים שלו הוא
משתדל לעבור בתלם שבין שתי האסכולות.

"הטייס" מוסיף שהספרות ה"קופצות" (בעלות גבהים
משתנים), כמו אלה שהוא עיצב לפונט "מן", עוזרות אם
אתה מחליט ללכת בכיוון שהפונט עצמו מכתוב לך,
וכשאתה צריך יותר מקום לתמרון. סהר התבססה על
ספרות לעזיות בפונטים המוקדמים שלה, ורק לאחר
מכן, עם התגבשות דרך העבודה שלה, החלה לצייר
ספרות מיוחדות, בעלות אופי עברי יותר.

שלושת חברי הגילדה מאוד אוהבים את שלב עיצוב
הספרות בפונטים שלהם, "הטייס" אפילו אומר ש"זה כמו
להמציא מחדש את הפונט, בעולם אחר."

כששאלתי על המקום של גרסאות נטיות בפונטים
עבריים, הדעות היו חלוקות יותר. עזר אמר שעשה את
הגרסאות הנטיות ל"אלכימאי" כדי שישתלב עם
Helvetica Italic. בימים אלה הוא אף מעצב גרסה
"סריפית" (בעלת עיטורים) ל"אלכימאי", שאם תהיה לה
גרסה נטויה, היא תהיה בסגנון Italic "אמיתי", כמו של
פונט לטיני. סהר אמרה שהיא "לא חושבת שצריך
לעשות פונטים נטויים בעברית, אבל יש דרישה",
ו"הטייס" ציין את העובדה שיש לו ארבעה פונטים שלהם
נטויה טבעית (כמו "אינקישינוב" ו-"כוס-חלב"), ופונט
שעיצב לו גרסה ישרה מתוך הנטויה, "המעשן", נראה לו
בהתחלה כ"לא נכון", עד שנוכח לראות שיש שעושים
שימוש דווקא בגרסה הישרה.

ספרות זולה

אבגדהוזחטיכלמנס
עפצקרשת קסןףץ
? <!> 1234567890
{(;-;,"-\$/מ='+##%*)

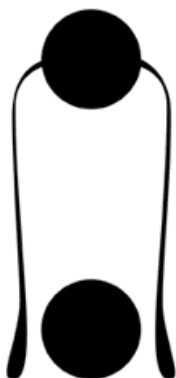

אבגדיה (פונט מאת עודד עזר, הפוסטר בעיצוב מיכל סהר)

אותו קצת, כי ה'סילסולים' שבו לא ממש התאימו לאווירה המלנכולית של הסרט."

עודד עזר: "זה פונט מאוד לא עברי, בעל שתי גרסאות, שמבוסס על קבלות של קופות מרכול. הייחוד בגרסה האלטרנטיבית שלו הוא שגם האותיות שבדרך-כלל בולטות מן השורה (כמו קו"ף ולמ"ד), נשמרות באותו גובה."

פרנקריהליה
בטוקיו

אבגדהוזה
טיזלמנסע
הצקריתך
בזףי%\$#

פרוייקט ניסויי, הומאז' לרפאל פרנק שעיבד עודד עזר בשם "פרנקריהליה". הפונט פורסם רק ביפן ובצ'כיה. עזר מכנה אותו "פונט תכשיט".

לסהר יש שלושה פונטים בקטלוג שבעקבות הראיון עם ינק יונטף בשנה שעברה למדתי לקרוא להם "אנטי-דיזיין", כלומר – פונטים ניטראליים, שהסגנון הפשוט שלהם מעביר תחושה "לא-מעוצבת".

אבגדהוזחטיכלמנסע שתלפני

ממיסוד הכדורגל נצמדה אליו הלאומיות ואנסה אותו להישמע

בלנדר רגיל ובולד

מיכל סהר: "הרעיון בפונט 'בלנדר' היה לבנות פונט טקסט ניטראלי ופשוט מאוד. יש לו כמה אותיות בעלות מאפיינים מיוחדים, כמו הגימ"ל, הטי"ת, השי"ן. אני מיעדת אותו לשימוש בקטלוגים, לשם גיוון סוגי אותיות שכבר 'נשחקו' מרוב שימוש, אבל בלי להתפשר על פונט באיכות נמוכה יותר. אם תסתכל על האותיות בנפרד, הן נראות מיוחדות, והוא נראה מדהים בגדלים קטנים."

בלי פייס

ניו-פונט רגיל ואקסטרא

מיכל סהר: "ניו-פונט הוא אחד הפונטים הראשונים שלי, הוא שדרוג של 'אהרוני'. לקחתי את האותיות של 'אהרוני', עיביתי אותן והורדתי את הכניסות המיוחדות שבו."

אבגדהוזחטיכלמנס ללכת לאיבוד

סמי-קאמבק מדיום ואקסטרא

מיכל סהר: "סמי-קאמבק הוא פונט שבנוי על אלמנטים ישנים מהרחוב. הרעיון היה לקחת פונט בסגנון הכתוביות שהיו פעם ברשות השידור ולשדרג אותו למשהו שבין הרטרו הזה לבין האיכות של 'נרקיס-בלוק'. האותיות עצמן בנויות על-פי תצלומים של שלטי חנויות ישנות. הספרות שהשתמשתי בהן בפונט זה מבוססות על הפונט 'שיקאגו'."

אבגדהוזחטיכלחנסעפ ספריית פועלים

סימן קריאה רגיל

א ב ג ד
ז ח ט ע פ

הגרסה הקודמת של סימן קריאה מתוך "מסמך לבדיקת גופן; סימןקריאה."

פונט מסקרן מאוד בקטלוג הוא פרוייקט הגמר של דני מירב ב"בצלאל", "סימן קריאה". בחוברת שהוציא "הטייס" בזמנו להדגמת פונט זה מופיעות סקיצות מלומדות שמראות "רפרנטים (אלמנטים הקשורים למקורות שונים) מהתפתחויות הכתיבה הקליגרפית של האות העברית" מתקופות שונות בהיסטוריה. רוב הרפרנטים הללו קיבלו ביטוי כניואנסים קטנים שעיטרו את הקווים הראשיים, מעין "סריפים". בגרסה החדשה של הפונט, שמופיעה בקטלוג "הגילדה", רוב ה"סריפים" הוסרו. "השארתי רק את המשיכה הקטנה שבאמצע הפ"ה", אומר "הטייס", זאת כדי לנסות "לנרמל" את הצורות המיוחדות של האותיות, שאינן צורות שגרתיות של אות עברית, אלא עגולות יותר, שיוצרות חללים פנימיים מעניינים. בחוברת הישנה מודפסת דוגמה מדהימה של הפונט בגובה 4 פוינט (כמילימטר וחצי!)

אקדמיה
קפקא

אבגדה הוזהרתיכ
לונסעפצקורשתת
נוה-צדק

אלקטרוקלאש
טי.אל.וי

אבגדהוזהרתיכלמנס
דוטס

מיקסר
קריסטיל

אבגדהוזהרתיכלנסע
עוזי נטוי

עוד פונטים בקטלוג הם "קפקא" של עודד עזר, שמגדיר אותו כ"פונט ליודעי חן".
"נוה-צדק", גם של עזר, הוא פונט המבוסס שליקט משכונת נוה-צדק בתל-אביב, הכולל גם גרסאות רחבות של חלק מהאותיות.
"טי.אל.וי" של מיכל סהר, הוא פונט הבנוי מפיקסלים, מבוסס על פונטים דומים באנגלית.
"דוטס" של סהר הוא גרסה של הפונט האנגלי "Dr. No".
"קריסטיל" של "הטייס" מבוסס על הלוגו של מותג החשמל הישראלי "קריסטל".
"עוזי נטוי" של "הטייס" הוא "הפונט עם הקונספט הכי טיפשי שהיה לי בחיים. יש לי חבר שכל הזמן ביקש ממני לעשות לו פונט. ניסיתי בהתחלה ושום דבר לא הלך, לא ידעתי מה אני עושה עם זה. יום אחד שמתני לב שהוא מטה את הראש בצורה משונה בכל פעם שהוא מדבר, ומהתנועה הזאת פיתחתי את כל הרעיון לפונט הזה שנקרא 'עוזי נטוי'".

חודש אחרי שעודד צילם את השלטים ששימשו בסיס לפונט "נוה-צדק", העירייה החליפה את רובם בשילוט חדש – אותו אתם יכולים לראות היום בשכונה.

שאלתי את השלישייה איזו אות הם הכי אוהבים לצייר, ופה-אחד הם אמרו שאת האות אל"ף, אבל לאחר התלבטויות הוכתרה גימ"ל במקום השני, וסימן השקל החדש, הלא הוא שו, הגיע למקום השלישי. סהר ציינה ש"אני תמיד נותנת באל"ף ובגימ"ל את האופי של כל הפונט, ועזר הוסיף ש"יש באל"ף הכל. היא יציבה, ויש בה הרבה אלמנטים".

לשאלה מאיזו אות הם מתחילים ליצור פונט לא קיבלתי תשובה חד-משמעית – בהתחלה כולם שוב בחרו ב"אל"ף", אך "הטייס" הוסיף שזה מאוד תלוי, כי למשל בפונטים שהם 'רבייבלים' אתה מתחיל מהאותיות

עודד עזר: "מה שאני עושה בדרך-כלל זה מרכיב מילים, וכך לאט משלים את האותיות החסרות עד שיש לי את כולן."

דני מירב: "מה שהכי כיף בעיני, זה שאתה עובר את אות, ואת אותו רעיון גדול שהיה לך בראש אתה כל פעם מגלם מחדש, זה הקסם. 'הגילדה' החזירה אותי לעיצוב פונטים, אחרי שנתיים שלא התעסקתי עם זה, ובכלל זה עזר לי לקבל דרייב מחודש ליצור."

עודד עזר: "דני הוסיף מימד רוחני חדש לגילדה". הבן-אדם הזה פשוט מחובר לשכינה. מאז שהוא נכנס לעסק, אני מרגיש שהכל נכון; מיכל היא לוחמנית כזאת, 'בלבוסה', ואני הנודניק שמדרבן את כל העסק."

מיכל סהר: "יש פונטים כמו 'אלנבי', כמו 'פלשתינה', כמו 'המעשן', שהשוק עדיין לא גילה, כי פונטים בדרך כלל נמכרים ב'עדרים'. למשל, כשאמיר חדד השתמש ב'אלנבי' לכנס 'אור ירוק', זו הייתה הפעם הראשונה שראיתי אותו ברחוב, שנתיים אחרי שהוצאתי אותו. עד אז הוא נראה מסובך מדי לרוב האנשים."

אנו חיים בעידן שבו החברות הגדולות בארץ ממתגות עצמן בלעז, כאילו כדי "לברוח" מהעולם העברי שממנו הן באות, ושבתוכו הן פועלות. הניחוח הרומנטי שעולה מן הקטלוג החדש של "הגילדה" מביא איתו בשורה לעתיד אחר, שבו אנשים ישוּבו להתגאות בשפתם הייחודית, בצבעים עשירים ומגוונים מתמיד, הודות לאנשים כמו אלה שהקימו את "הגילדה".

לעמודי המאמר : 1 2

לראש העמוד

הוספת תגובה

הוספת תגובה

שם:

דואר:

אתר:

כותרת: ללא נושא

Large empty text area for comments

ציגור

שחר ערמון [דואל] בתאריך 5/28/2004 11:02:07 PM
אחלה מאמר/ראיון

Go

17 captures

יוני 04 - 27 נוב 15

דצמ אוק יוני

15

2003 2004 2006

AM 1:08:49 5/29/2004 בתאריך

היה לי ממש כיף לקרוא

חסרות דוגמאות של שימושים אמיתיים בפונטים. בכרזות, במוצרים, פרסומות, לוגואים וכו'.

AM 2:18:09 5/29/2004 בתאריך [\[דואל\]](#)

פונט בלנדר

היה נדמה - ולאחר בדיקה התברר שצדקתי: למסטרפונט-רזונברג יש פונט שנקרא בלנדר. האם זה אפשרי ששני פונטים ייקראו באותו השם? אלה ללא ספק פונטים שונים. מעניין מי העתיק ממי.

AM 11:20:35 5/29/2004 בתאריך doubler giflishtich

תענוג אמיתי!

AM 11:20:46 5/29/2004 בתאריך doubler giflishtich

תענוג אמיתי!

PM 1:24:50 5/29/2004 בתאריך פיק

פונט בלנדר

של מסטרפונט קדם לבלנדר של מיכל. ולא, לא אפשרי ששני פונטים יקראו באותו השם.

PM 5:48:31 5/29/2004 בתאריך [\[אתר\]](#)

למה לא אפשרי?

הבעיה המשפטית והאתית היא העתקות או חיקויים גסים של פונטים ולא כפילויות של שמות שלהם. פונט מוגדר ע"י צורה ולא ע"י שם.

אם כבר נעשו השוואות בין הפונטים המוצגים כאן לבין פונטים אחרים בשוק, תגלו כמה כפילויות פחות אתיות אשר מעמידות את כל עניין האתיקה המקצועית בסימני שאלה קשים יותר. כפילויות אשר במקרה שלהן חברי הגילדה ומעצבים עצמאיים אחרים הם הקורבן.

הפונטים של הגילדה הם חדשים ומקוריים והם כוח רענן ומבטיח בתחום הצחיח והעצוב של הטיפוגרפיה העברית שנשלטת ע"י מונופול דורסני שבינו לבין אתיקה של יצירה אין דבר וחצי דבר. ואגב.. מבדיקה קצרה שערכתי, בלנדר של מיכל סהר ותיק יותר מבלנדר של מאסטרפונט.

PM 7:32:27 5/29/2004 בתאריך tal

a nice one

good job

PM 8:50:08 5/29/2004 בתאריך סג

ללא נושא

ביותר מפעם אחת נתבעו מעצבים וחברות על שקראו לפונט בשם של פונט שכבר קיים, אייל פרייס.

PM 10:19:21 5/29/2004 בתאריך רועי

ואוו

[[שיגעון:-]]

AM 9:47:44 5/30/2004 בתאריך לא ממש

ולא בהכרח מקוריים

הגילדה מציגה פונטים חדשים, מקוריים וכוח רענן בנוף הטיפוגרפי הישראלי!?

לגבי מיכל ועודד - הדבר הוא נכון - אבל אולי כדאי להפנות את השאלה הזאת אל הגרפיקאי האלמוני שעיצב את מן ואל הגרפיקאי הנשכח שעיצב את קריסטל. לא היתה כאן השראה - היתה כאן

כל הכבוד אני חושבת שאתם איתמר בן אבי של הפונטים ישר כח ובהצלחה

עדי בתאריך 5/31/2004 5:38:27 PM

חדשנות מבוססת איכות

איזו כתבה כייפית, ממש עושה טוב לראות את ההתרחשות והעשייה של החברה האלה, בתחום כל כך לא מוערך.

המבחר הענק וחסר ההשראה של מאסטרפונט לא מתקרב לעושר שאני מוצא אצל הגילדה, קדימה עודד, מיכל ודני אוהבים אתכם, תמשיכו להעשיר את מה שאנחנו קוראים.

Jeronimo-Rex בתאריך 6/26/2004 8:31:03 PM

מעניין מאוד

כאחד שאוהב רטרו אני חושב שהקמת פונטים מהלוגואים הנשכחים היא מצוה. חוצמזה הפונטים נחמדים מאוד!!

אסף בתאריך 6/29/2004 10:30:18 PM

פשוט כיף

פשוט כיף לקרוא. מעניין ומרתק להכנס לכמה דקות לתוך התהליך המטורף הזה של יצירת הפונט. הפונטים מעניינים, מאתגרים ומעוררי השראה ורצון לעצב. מעבר לכך, אם במקרה יוצא לכם ללמוד עיצוב, אל נא תוותרו על קורס טיפו עם עודד. חוויה. פשוט חוויה.

הוספת תגובה

הוספת תגובה

שם:

דואר:

אתר:

כותרת: